

Pedagogisch werkplan

Gastouderopvang

Inhoud

Inleiding	3
Uitgangspunt 1:	3
Uitgangspunt 2:	6
Uitgangspunt 3:	7
Uitgangspunt 4:	7
Uitgangspunt 5:	8
Uitgangspunt 6:	8
Uitgangspunt 7:	8
Uitgangspunt 8:	9
Uitgangspunt 9:	9
Uitgangspunt 10:	10
Uitgangspunt 11:	11
Uitgangspunt 12:	11
Uitgangspunt 13:	12

Inleiding

Binnen GO! Kinderopvang wordt het pedagogisch beleid omschreven in de **Oranje Paraplu**. De Oranje Paraplu beschrijft het overkoepelend pedagogisch beleid en de daarbij horende uitgangspunten van waaruit GO! Kinderopvang handelt. Per werksoort kennen wij werkplannen. Voor de Gastouder opvang hebben wij op basis van de Oranje Paraplu dit werkplan geschreven. In dit pedagogisch werkplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe de uitgangspunten in de praktijk van de gastouderopvang vorm krijgen. Het document is opgesteld door het team van het Gastouderbureau, het team van PK&B en onze gastouders.

In dit document spreken wij over gastouders en vraagouders. Met gastouders bedoelen wij de professionals die de kinderen opvangen. De vraagouders zijn de ouders van de kinderen die opgevangen worden.

Uitgangspunt 1:

Optimaal ontwikkelen binnen verschillende ontwikkelingsgebieden

Een kind krijgt mogelijkheden en situaties aangeboden waarbinnen het zich optimaal kan ontwikkelen op sociaal, emotioneel, verstandelijk en motorisch gebied.

Ontwikkeling van kinderen

De ontwikkeling van baby naar dreumes naar peuter en basisschoolkind is groot. De eerste jaren na de geboorte maakt een kind een grote lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling door. Ieder kind heeft een aangeboren drang om te leren en te ontdekken. Het is belangrijk dat de gastouder de ontwikkeling van een kind op alle ontwikkelingsgebieden stimuleert en daarbij aansluit bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind. Vanuit de ervaringen die een kind opdoet, leert het kind en kan het nieuwe stappen zetten in de ontwikkelingen.

De gastouder is een belangrijk persoon in het leven van het kind, omdat deze een deel van de week voor het kind zorgt binnen een gezinssituatie. Een kind imiteert al op jonge leeftijd de volwassenen om zich heen. De gastouder is zich daarom extra bewust van haar doen en laten en haar rol in de opvoeding en ontwikkeling van het kind. De vraag- en gastouder houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen van het kind. Dit kan bijvoorbeeld met behulp van een dagboekje / schriftje waarin ook praktische zaken zoals voeding, slaaptijden en bijzonderheden dagelijks worden vermeld.

1.1 Stimuleren van sociaal-emotionele ontwikkeling

Van jongs af aan is het belangrijk voor een kind om te ervaren dat het de moeite waard is. De gastouder speelt hier op een liefdevolle manier op in. Door tijdens het voeden, verschonen en spelen op het kind te reageren (praten, lachen, knuffelen) schept de gastouder een sfeer waarbinnen het kind zich veilig voelt. Het kind geniet van dit contact en het contact wordt hierdoor versterkt. Als peuter krijgt een kind steeds meer behoefte aan duidelijke regels. Structuur bieden door regelmaat en vast ritme geeft veiligheid en (zelf)vertrouwen. Spelen draagt bij aan de emotionele ontwikkeling. Een kind kan heel trots zijn op een prachtig bouwwerk dat het gemaakt heeft. De gastouder erkent het gevoel van het kind en speelt hierop in.

Het gevoel op anderen te kunnen vertrouwen, het bewust worden van eigen kunnen, het omgaan met jezelf en met anderen zijn belangrijke zaken voor een kind. Wat zijn gewenste gedragingen en hoe leg je contact met iemand? Wat vind je zelf prettig en wat vindt een ander fijn? Een kind leert in de omgang met anderen, in de relatie die het heeft met ouders en familie maar ook door de relatie met de gastouder en de kinderen op de opvang. De gastouder geeft een kind het goede voorbeeld in het gedrag en stimuleert door het samen te doen, het na te doen en het zelf te doen. Spelletjes, fantasiespel en rollenspel zijn belangrijke hulpmiddelen hierbij.

Voorbeelden van het stimuleren van sociaal emotionele ontwikkeling:

- *Door een baby na te brabbelen krijgt het een reactie op de geluidjes die het maakt. De gastouder reageert sensitief op de baby. Dit stimuleert om naar positieve manieren te zoeken om de aandacht van de gastouder of een ander kind te krijgen.*

- *Een kind van twee jaar krijgt een bal van een ander kind, maar weet niet zo goed wat het er mee kan doen. De gastouder begeleidt de kinderen door het andere kind te vragen om het voor te doen, bijvoorbeeld door met de bal te rollen.*
- *De gastouder vangt 5 kinderen op van 5 t/m 8 jaar. Aan tafel mogen alle kinderen iets vertellen over wat zij op school hebben gedaan. De kinderen wachten op hun beurt en laten de andere kinderen uitpraten.*

1.2 Stimuleren van taal en spraak

Vanaf het moment dat een kind geboren is heeft het vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken. Geluidjes, gebaren, kijken, oogcontact en later het spreken van de taal geven het kind mogelijkheden om zich te uiten en te leren begrijpen wat er om hem heen gebeurt. De interactie (verbaal en non verbaal) met de gastouder en kinderen is belangrijk om te begrijpen en begrepen te worden. De gastouder benoemt wat de kinderen doen op een positieve manier. Zij benoemt het gewenste gedrag, legt het kind uit wat van hen verwacht wordt. De gastouder houdt hierbij rekening met het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Liedjes zingen en voorlezen zijn vaste activiteiten met de kinderen.

Voorbeelden van het stimuleren van taal- en spraakontwikkeling:

- *Een gastouder praat tegen de baby als zij de baby op gaat pakken. Het geeft de baby een vertrouwd gevoel. Het bereid de baby voor op wat gaat gebeuren waardoor hij niet schrikt.*
- *Voorwerpen, handelingen en situaties worden zoveel mogelijk door de gastouder benoemd bij de interactie met een kind. Het kind leert op deze manier de woorden die bij de voorwerpen, handelingen en situaties passen. Bij een potje voetbal benoemt de gastouder bijvoorbeeld handelingen. "Daar komt de bal. Ik schiet hem naar jou toe, schop jij hem terug?"*
- *Door het zingen van liedjes leren de kinderen veel woorden kennen met daarbij de bewegingen en de betekenis. De kinderen kunnen deze woorden in andere situaties weer gebruiken.*

1.3 Stimuleren van motorische ontwikkeling

Door bewegen en bewegingsspelletjes leert het kind dingen zelf te doen. Het hoofd optillen, zich omdraaien, lopen, glijden en fietsen geven het kind bijvoorbeeld mogelijkheden om de wereld te ontdekken. Deze grove motorische vaardigheden zijn samen met de fijne motorische vaardigheden belangrijk om de wereld te ontdekken. Voorbeelden van fijne motorische vaardigheden zijn bijvoorbeeld met blokjes bouwen, met de vork prikken en puzzels maken. De ontwikkeling verloopt in fasen, elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. De gastouder biedt het kind mogelijkheden om zich lichamelijk te kunnen ontwikkelen. Met de kinderen naar buiten gaan is een mooie manier om de motorische ontwikkeling te stimuleren. Rennend achter een bal aan door de tuin stimuleert de grove motoriek. Spelen in de zandbak met kopjes en schotels de fijne motoriek.

Voorbeelden van het stimuleren van motorische ontwikkeling:

- *De gastouder heeft een open speelplek gecreëerd voor de baby, zodat deze zich vrij kan bewegen door de ruimte. De gastouder heeft een groot kleed op de grond gelegd met uitdagend speelgoed op elke hoek.*
- *Een kind van drie krijgt van de gastouder de mogelijkheid zijn eigen kunstwerk te maken met een leeg wit vel papier, potloden en verf. Het kind mag zelf kiezen waarmee het kind wilt knutselen.*
- *Meisje van 8 vertelt dat zij sinds kort danslessen volgt. De gastouder speelt hierop in en gaat samen met alle kinderen dansen op de muziek.*

1.4 Stimuleren van de ontwikkeling van aandacht en concentratie

Jonge kinderen zijn snel afgeleid. De ontwikkeling van het vasthouden van de aandacht en concentratie wordt door de gastouder gestimuleerd door het kind te volgen en aan te sluiten bij het tempo waarin het kind zich ontwikkelt. De gastouder sluit aan bij de belevingswereld van het kind en stimuleert het kind om door te gaan. Ook de voorspelbaarheid van een situatie, herhalingen en rituelen helpen een kind hierbij. Aan oudere kinderen biedt de gastouder mogelijkheden om hun eigen keuzes te maken, wat aansluit bij hun leeftijd en toenemende zelfstandigheid. Zij worden gestimuleerd om dingen zelf te doen. Kinderen kunnen bijvoorbeeld mee helpen met tafel dekken, opruimen van materialen, maar ook verantwoordelijkheid in hun handelen en reageren op andere kinderen. De oudere kinderen hebben daarin wat meer vrijheid dan de jongere kinderen.

Voorbeelden van het stimuleren van de ontwikkeling van aandacht en concentratie:

- De verzorging van een baby vindt plaats volgens een vast ritueel. Hierdoor houdt het de aandacht bij het verzorgmoment vast en wordt voorspelbaar wat er gaat gebeuren.
- De gastouder heeft een vingerverfactiviteit bedacht. Een kind wil echter niet verven, laat alleen druppels op het vel vallen en kijkt hoe die uit elkaar spatten en weggrollen. Het kind gaat hier helemaal in op, de gastouder geeft het kind de ruimte dit te doen en stimuleert dit door het kind te helpen het vel papier te bewegen.
- Twee kinderen van drie jaar spelen in het keukentje, de gastouder gaat erbij zitten en brengt een nieuwe impuls in het spel door te vragen of ze op visite mag komen om een kopje thee te drinken. De gastouder volgt het spel van de kinderen

1.5 Stimuleren van de ontwikkeling van de zintuiglijke waarneming

Een kind leert door de ervaringen via zijn zintuigen. Door het horen, zien, voelen, proeven en ruiken krijgt het kind informatie die het nodig heeft om de wereld te kunnen begrijpen en ontdekken. Voelend, handelend en spelend doet een kind ervaring op met zwaartekracht, ruimte, hoeveelheden, tellen. Het helpt een kind om relatie te zien tussen oorzaak en gevolg.

Voorbeelden van het stimuleren van de ontwikkeling van zintuiglijke waarneming:

- Een baby houdt een zacht knuffeltje met een belletje vast. Als het armpje stil ligt maakt het knuffeltje geen geluid. De gastouder kan de baby stimuleren om bewegingen te maken zodat het knuffeltje geluid maakt.
- Bij het buitenspelen liggen vier verschillende ballen in het gras. De gastouder vraagt of een kind de kleine bal wil geven. Het kind pakt eerst de kleine bal en legt deze neer. De gastouder vraagt welke bal dan het kleinste is. Het kind pakt die bal en legt deze naast de kleine bal. Zo sorteert het kind de ballen van klein naar groot.
- De kinderen rennen in het rond. De gastouder sluit eerst aan en gaat daarna op haar tenen lopen. Daarna nemen ze allemaal grote stappen en mogen de kinderen heel hard stampen. Dat doen de kinderen allemaal nog een keer maar dan op het gras, wat een heel ander geluid en gevoel geeft.

1.6 Stimuleren van de creatieve ontwikkeling

Het is belangrijk dat kinderen zich op verschillende manieren kunnen uiten. Een mooie manier om zich te uiten is creativiteit. De gastouder sluit aan bij de belevingswereld van kinderen en geeft een kind ruimte om zich hierin te ontwikkelen. Het is belangrijk dat het kind een eigen knutselwerk kan maken waarop het trots kan zijn. Dat dit niet altijd is zoals de volwassene had bedacht is hierbij niet belangrijk. Het proces dat het kind doorloopt is belangrijker dan het eindproduct. Het werken met verschillende soorten materialen zoals kosteloos materiaal (kurken, wc rollen, melkpakken) maar ook met materialen als verf, kleurpotloden en klei, helpen een kind in het prikkelen van de fantasie.

Voorbeelden van het stimuleren van de creatieve ontwikkeling:

- De baby's mogen aan tafel met scheerschuim spelen. Deze doen dit allemaal op een andere manier. Het ene kind doet dit heel voorzichtig en steekt maar één vinger in het scheerschuim, het andere kind slaat heel hard in het scheerschuim op de tafel waardoor het spat, een derde voelt met zijn hele hand en pakt telkens een beetje nieuw van tafel.
- Het thema van de week is "Huizen". De kinderen gaan bouwen met de blokken. De opdracht is een huis te bouwen. Eén kind maakt een groot huis, terwijl een ander kind een hele straat met dezelfde huisjes maakt. Samen met de gastouder kijken de kinderen naar wat er gebouwd is. De kinderen zien dat het allemaal andere bouwwerken zijn, maar dat het samen een hele stad is. De kinderen spelen later met de auto's en rijden door de stad.
- De kinderen willen spelen met Kapla. De leeftijden verschillen van 4 tot 8 jaar. De gastouder zorgt dat elke leeftijd op zijn manier met de Kapla kan spelen. Het meisje van 4 begint met het bouwen van de toren, terwijl de jongen van 8 maken eerst een tekening maakt van wat hij gaat bouwen. De gastouder speelt mee en begeleidt waar nodig de kinderen met bouwen.

1.7 Opvallend gedrag

Als de gastouder meent, op grond van haar eigen ervaring, dat er iets opvalt in de ontwikkeling van haar gastkind kan zij altijd advies vragen aan de bemiddelingsmedewerker. Met opvallend gedrag bedoelen wij het gedrag van een kind dat niet overeenkomt met te verwachten gedragen gezien de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Het kan hier gaan om een kind dat stil en teruggetrokken, angstig, depressief, agressief of hyperactief is. Het kind kan motorische-, spraak- of taalmoeilijkheden hebben.

De bemiddelingsmedewerker kan gastouders ondersteunen bij het bespreken van de zorg met de vraagouders. Er worden door de bemiddelingsmedewerker en gastouder geen stappen ondernomen zonder medeweten van de desbetreffende vraagouder.

Uitgangspunt 2:

Ruimte voor eigenheid van het kind

Een kind wordt in een veilige, warme, vertrouwde en respectvolle omgeving opgevangen, waarin ruimte is voor de eigenheid van het kind.

2.1 Opvoeding

In de opvoeding wordt aandacht besteed aan het kind als individu met al zijn talenten. Vanuit die basis ontstaat er een warme en open (opvoeding) relatie ontstaan tussen (gast)ouder/verzorger en kind, die gebaseerd is op wederzijds respect en liefde. De bemiddelingsmedewerker zoekt een geschikte combinatie van vraag- en gastouder (koppeling). De vraag- en gastouders stemmen hun ideeën over de opvoeding op elkaar af. Daarnaast wisselen vraag- en gastouder regelmatig met elkaar van gedachten over hun ideeën en ervaringen met het kind. Ook bij evaluatiegesprekken komen opvoedingsideeën en -vragen aan de orde. Deze worden na de proeftijd en vervolgens elk jaar gehouden tussen vraag- en gastouder. Verder onderhoudt de bemiddelingsmedewerker contact met zowel vraag- als gastouder.

2.2 Wennen

Ieder kind en iedere ouder reageert anders op een nieuwe omgeving en situatie. Gedurende de wenperiode wordt de basis gelegd voor een goede relatie tussen kind en gastouder. Dit heeft tevens een positieve uitwerking op de relatie tussen gastouder en vraagouder. De wenperiode heeft als doel het vertrouwd raken met de opvangsituatie voor alle partijen. De gastouder neemt een belangrijke plaats in het leven van het kind en zijn ouder(s). Het kind gaat zich in deze periode veilig voelen bij de gastouder. In onderling overleg maken gastouder en vraagouder concrete afspraken over de wenperiode.

2.3 Wenproces

Een zorgvuldige opbouw van het contact tussen gastkind en gastouder is belangrijk en dus nodig. De bemiddelingsmedewerker adviseert ouders om samen met het kind op bezoek te gaan bij de gastouder. Daarna kan het kind een poosje alleen blijven bij de gastouder; de vraagouder gaat bijvoorbeeld een uurtje weg. Hierop volgen twee wenmomenten binnen contract. Wanneer een kind meer wenmomenten nodig heeft, gaat de gastouder hierover in overleg met de vraagouder. De vraagouders zorgen ervoor dat het kind iets bij zich heeft wat voor het kind vertrouwd is. Bijvoorbeeld een knuffel of speelgoed. Gastouder, kind(eren) en vraagouder raken zo gewend aan de behoeften en gewoonten van elkaar.

2.4 Bieden van emotionele veiligheid en geborgenheid

Een van de taken van de gastouder is om er voor te zorgen dat het gastkind zich veilig voelt ondanks verschillen in omgeving en opvoeding. Het gastkind leert wat wel en wat niet mag. Dat geeft een gevoel van veiligheid. Door een veilige en vertrouwde omgeving te bieden kan het kind zich goed ontwikkelen. De gastouder zorgt voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid door het kind te respecteren en tijd voor het kind te nemen. (Als het kind bijvoorbeeld verdrietig is gaat de gastouder hier serieus mee om. Zij zoekt samen met het kind of met de ouder(s) uit wat er aan de hand is. Er wordt passend bij de leeftijd een juiste oplossing gezocht. Zo voelt het kind dat het er mag zijn en zijn gevoelens kan en mag uiten. Het kind bouwt zelfvertrouwen op.

Door het kind te observeren ziet de gastouder wat het kind nodig heeft en speelt daar op in. De gastouder wordt een bekende en vertrouwde persoon voor het kind. De gastouder geeft ruimte aan eventuele culturele diversiteit van de vraagouder en zoekt samen met de vraagouders naar mogelijkheden om gewoontes en gebruiken van het gezin in de dagelijkse opvang bij de gastouder vorm te geven.

Uitgangspunt 3:

Respect voor anderen en zichzelf

Een kind krijgt de mogelijkheid een gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen, zichzelf te respecteren en daarnaast respect voor anderen en andermans eigendommen te hebben.

Tijdens de ontwikkeling leren kinderen omgaan met hun emoties. Kinderen krijgen het besef dat hun eigen handelingen iets teweeg kunnen brengen en dat zij voor zichzelf op mogen komen. Bij de gastouder mogen alle kinderen met elkaar spelen. De oudere kinderen houden rekening met de jongere kinderen en de jongere kinderen leren rekening te houden met de oudere kinderen. Bij de gastouder leert het kind dat er regels zijn waar iedereen zich aan moet houden en dat je respect hebt voor anderen, je omgeving en de spullen van een ander. Regels worden zoveel mogelijk gemaakt in samenspraak tussen kinderen en de gastouder. Vanuit een positieve insteek worden de waarden en normen binnen de opvang vorm gegeven.

Voorbeelden van het stimuleren van het gevoel van eigenwaarde en respect:

- *De baby ligt op de grond. Een dreumes gaat naast de baby zitten en slaat met een blokje op de grond. De baby rolt om en rolt tegen het blokje aan. De dreumes slaat nog steeds met het blokje, maar nu op de baby. Deze vindt dit niet prettig. De gastouder komt erbij zitten en geeft de baby een compliment omdat de baby zelf is omgedraaid. Ze vraagt de dreumes of het blokje hard is. Ze geeft aan dat een hard blokje voor de baby niet fijn voelt en vraagt of de dreumes een klein stukje op wil schuiven, zodat het harde blokje de baby niet raakt. Ze geeft de baby een zacht blokje om te ontdekken. Zo spelen de kinderen indirect 'samen'.*
- *Twee peuters willen allebei tegelijk op de grote fiets en trekken allebei aan het stuur. De gastouder houdt afstand en kijkt wat er gebeurt. De kinderen komen er samen niet uit, waarop de gastouder vraagt aan de kinderen hoe dit probleem op te lossen. Een kind zegt om de beurt op de fiets. De ander zegt dat het kind achterop wil. Samen wordt afgesproken dat iedere beurt de ene fiets en de andere achterop mag staan.*
- *De gastouder vangt meerdere kinderen op tussen de leeftijd van 7-9. Gezamenlijk stellen zij de groepsregels op. Elk kind schrijft één of meerdere regels op die voor dat kind belangrijk zijn. Deze worden samengevoegd tot de belangrijkste groepsregels. Wanneer een nieuw kind op de opvang komt of de jongere kinderen zijn inmiddels zelf oudere kinderen geworden, dan legt een ouder kind de regels uit. De gastouder begeleidt het gesprek, verzamelt de regels en helpt bij het uitleggen aan de jongere kinderen.*

Uitgangspunt 4:

Kwalitatieve en verantwoorde opvang

Op regelmatige basis vinden gesprekken plaats tussen bemiddelingsmedewerker en gastouder. Minimaal één keer per jaar vindt een risico inventarisatie op locatie plaats. De bemiddelingsmedewerker komt op locatie bij de gastouder en zij voeren deze gezamenlijk uit. Ook wanneer er grote veranderingen hebben plaats gevonden wordt deze risico inventarisatie opnieuw uitgevoerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verbouwen van een keuken. Ook voeren de bemiddelingsmedewerker en de gastouder minimaal één keer per jaar een voortgangsgesprek. Tijdens dit gesprek wordt o.a. het pedagogisch beleid, het persoonlijk werkplan en de meldcode besproken. Daarnaast bespreken zij de opvangkinderen, de persoonlijke en gezinssituatie van de gastouder en alle overige onderwerpen die op dat moment van belang zijn. Ook heeft de bemiddelingsmedewerker contact met de vraagouder. Zes weken na de start van de opvang neemt de bemiddelingsmedewerker contact op met de vraagouder om met hen te bespreken hoe de opvang tot dan is verlopen. Daarna vindt minimaal één keer per jaar een evaluatiemoment plaats tussen de bemiddelingsmedewerker en de vraagouder. Wanneer uit deze gesprekken zaken voortvloeien die van belang zijn voor de gastouder worden deze ook met haar besproken.

Uitgangspunt 5:

Continuïteit

Een kind wordt door de vaste gastouder opgevangen in een veilige en vertrouwde omgeving, waarin het weet waar het aan toe is.

Rust en structuur binnen een veilige en vertrouwde huiselijke omgeving zijn belangrijke begrippen bij de Gastouderopvang. Een dagritme met vaste rituelen en eenduidige afspraken geeft een kind houvast. Het kind weet wat het kan verwachten en wat op een dag gebeurt. Binnen deze veilige en vertrouwde omgeving kan het kind zich optimaal ontwikkelen. Voor iedere baby wordt zoveel mogelijk het eigen dagritme, zoals aangegeven door ouders, aangehouden.

Voorbeelden van het bieden van continuïteit:

- *Aan de deur van de trapkast hangen dagritme-kaarten van de activiteiten van de dag. Een jongetje wordt gebracht door moeder en neemt samen met de gastouder afscheid. Daarna lopen zij naar de dagritme-kaarten en nemen de dag door.*
- *De kinderen komen uit school en mogen eerst even rennen in de speeltuin. Na 10 minuten komt een kindje van 8 naar de gastouder. Door hetzelfde dagritme weet het kind dat zij hierna gaan eten en drinken. Hij heeft trek en vraagt of zij nu al kunnen gaan eten. De gastouder overlegt met de andere kinderen en samen besluiten zij te gaan eten.*

Uitgangspunt 6:

Actief leren

Een kind krijgt de ruimte om actief te leren en te groeien naar zelfstandigheid.

Het is belangrijk om kinderen te stimuleren dingen zelf te doen en taakjes uit te voeren. Bijvoorbeeld schoenen pakken, jas aantrekken en mond schoonmaken. De gastouder beloont het kind door te benadrukken dat deze het goed heeft gedaan. Activiteiten passen bij de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Door zelf te doen leren kinderen en ontwikkelen zij zich. Dit gebeurt spelenderwijs. Het kind krijgt meer zelfvertrouwen en wordt steeds zelfstandiger. Overleg, duidelijkheid en goede afspraken tussen gastouder en vraagouder over de mate van zelfstandigheid van het kind zijn belangrijk voor het kind, de vraagouder en de gastouder.

Voorbeelden voor actief leren:

- *Een baby trappelt en slaat met zijn handjes. De gastouder kan hierop inspelen door het kindje een rammelaar in zijn hand te geven.*
- *Het is tijd om buiten te spelen. De schoenen en jassen worden aangetrokken. De peuter heeft bij de gastouder laarzen en schoenen om aan te trekken. De gastouder laat de peuter kiezen welke deze aan wil.*
- *Tijdens het eetmoment zet de gastouder drie soorten beleg op de tafel. Per kindje wordt gevraagd welk beleg het kind graag zou willen eten.*
- *Naast het vrij spelen biedt de gastouder een activiteit aan in de middag. Dit koppelt zij aan het thema van die periode. Vandaag gaat het over verkeer. Samen gaan zij de wijk in op zoek naar verkeersborden.*

Uitgangspunt 7:

Interactie tussen kind en gastouder

Door daadwerkelijke aandacht en interactie wordt de ontwikkeling van het kind gestimuleerd.

Interactie is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van een kind, al van jongs af aan. De gastouder heeft daarin een belangrijke rol. Door daadwerkelijk te reageren op de behoeftes van een

kind, krijgt het kind zelfvertrouwen en kan het zich verder ontwikkelen. Door het interpreteren van de (non) verbale signalen van de kinderen geeft de gastouder het kind het gevoel dat het gehoord wordt. De gastouder volgt het kind in het spel. De inbreng in het spel is erop gericht om het spel te verdiepen en/of te verbreden. De gastouder begeleidt oudere kinderen bijvoorbeeld door de tijd voor hen te nemen als zij uit school komen. De gastouder gaat het gesprek met de kinderen aan te gaan en luistert goed. Gezamenlijk maken worden er afspraken gemaakt en maakt de gastouder tijd om antwoord te geven op eventuele vragen.

Het gedrag van de gastouder is een voorbeeld voor de kinderen. De gastouder is zich bewust van haar eigen handelen. Kinderen kunnen zich daaraan spiegelen. Houding, lichaamstaal en mimiek zijn hierbij belangrijk. De non-verbale communicatie of uitstraling komt overeen met de verbale communicatie. De gastouder stemt haar handelen af op de individuele behoeften van de kinderen, rekening houdend met leeftijd, karakter en omstandigheden.

Voorbeelden van bewuste interactie:

- *Sinds vorige week is er een nieuwe gastkindje gekomen. Het meisje vertoont verlegen gedrag en kruipt bij binnenkomst in het hoekje op de bank. De gastouder geeft aan aanwezig te zijn voor het meisje en houdt ondertussen haar non-verbale gedrag in de gaten. Na een paar minuten probeert het meisje oogcontact te maken en de gastouder geeft hier gehoor aan door naast haar te komen zitten. Het meisje kan op haar eigen tempo contact leggen met de gastouder, waardoor zij snel went.*
- *De baby ligt te spelen op de grond. Tijdens het spelen rolt haar speeltje te ver weg. Een meisje van 7 ziet dit, pakt het speeltje op en geeft deze terug aan de baby. De gastouder ziet het meisje dit doen en geeft een compliment. De gastouder is gericht op positief gedrag en spreekt haar waardering uit.*

Uitgangspunt 8:

Beredeneerd en Opbrengstgericht werken

Er worden uitdagende activiteiten aangeboden die passen bij de interesse, leeftijd en ontwikkelingsbehoefte van een kind.

De gastouder is doelgericht bezig met de kinderen. Zij stimuleert de kinderen in hun ontwikkeling en doet dit op een, voor het kind, optimale manier. Daartoe observeert zij de kinderen, past activiteiten aan bij de interesse, de leeftijd en de behoeften van een kind en zij houdt de ontwikkeling van het kind bij. Zij biedt uitdagende activiteiten aan om het kind in zijn ontwikkeling te stimuleren.

Uitgangspunt 9:

Rijke speelleeromgeving

Een rijke speelleeromgeving biedt uitdaging en sluit aan bij de behoeftes en ontwikkeling van het kind.

De speelruimte is zowel binnen als buiten afgestemd op de leeftijden van de gastkinderen. De ruimtes zijn zo ingericht dat de kinderen verschillende ervaringen kunnen opdoen die uitdagend en stimulerend zijn. Er zijn leesboeken en er is ruimte voor fantasiespel (hutten bouwen, poppenhoek, keuken, poppenkast). Er is expressie materiaal (klei, verf, karton, rubber, enzovoorts), allerlei soorten kosteloos materiaal (doosjes, rolletjes, stof, kurken), gezelschapsspellen en constructiematerialen. Buiten is het speelmateriaal aangepast aan de buitenruimte.

Voorbeelden van rijke speelomgeving:

- *De gastouder heeft meerdere kleden en doeken in de kamer liggen. In de ochtend worden deze gebruikt voor de baby om op te spelen, na school bouwen de kinderen een speciale hut in de woonkamer.*
- *Twee dreumesen rennen de tuin in bij de gastouder. Het gras onder hun voeten is nog nat. De gastouder laat de kinderen met hun handen voelen aan de natte sprietjes. Daarna vraagt zij*

aan de kinderen of zij willen fietsen of voetballen. Zij kiezen voor fietsen en ze rennen naar de schuurdeur.

Uitgangspunt 10:

Samenwerking en afstemming met ouders

Goede samenwerking en afstemming met ouders is in het kader van pedagogisch partnerschap belangrijk voor de ontwikkeling van het kind.

Goed contact en overleg is onderdeel van kwalitatieve en professionele opvang. Ouders moeten het vertrouwen kunnen hebben in het beleid van de organisatie en de uitvoering hiervan door de gastouders. Gastouders en vraagouders stemmen hun handelen op elkaar af om te voorkomen dat het voor kinderen onduidelijk wordt. Dit creëert veiligheid en betrouwbaarheid voor zowel het kind als de ouder en de mogelijkheid om in te spelen op individuele behoeften van het kind. Deze afstemming vraagt iets van zowel de vraagouder als van de gastouder. De ouder mag verwachten dat de gastouder goed voor hun kind zorgt. De gastouder mag verwachten dat de ouder betrokken is bij de opvang van hun kind. Goed contact zorgt ervoor dat zowel de vraagouders als de gastouders de verbindende factor in de ontwikkeling van het kind zijn. Dit houdt in dat het belangrijk is dat ieder zich houdt aan gemaakte afspraken en dat er dagelijks contact is over zaken als voeding, slaap- en eetritme, activiteiten, omgang met het kind en verwachtingen over en van elkaar.

10.1 Intake en koppeling

Vraag- en gastouders vullen een intakeformulier in en worden zoveel mogelijk thuis bezocht door een bemiddelingsmedewerker van GO! Kinderopvang.

Bij het huisbezoek wordt onder andere aandacht besteed aan:
visie over opvoeding

- Visie over opvoeding
- veiligheid in en om het huis
- de speelruimte voor de kinderen binnen en buiten
- de slaapruiimte
- levensovertuiging
- eetgewoonten
- roken
- huisdieren
- hygiëne

De bemiddelingsmedewerker bepaalt in overleg met de gastouder hoeveel gastkinderen zij kan opvangen (maximaal zes kinderen tegelijk, inclusief eigen kinderen tot tien jaar). Ook de leeftijden van de gastkinderen in combinatie met de eigen kinderen van de gastouder (leeftijdsopbouw) worden besproken. De bemiddelingsmedewerker beoordeelt of er voldoende veilige speelruimte is waarin de kinderen zich kunnen ontwikkelen en of een geschikte slaappleaats nodig is waar het kind tot rust kan komen. Op deze manier vindt een zorgvuldige selectie plaats.

10.2 Wenperiode

Een zorgvuldige opbouw van het contact tussen kind en gastouder is belangrijk. Daarom maken vraag- en gastouders afspraken met elkaar over de wenperiode van het gastkind. Bij punt 2.1 en 2.2 staat hierover meer informatie.

10.3 Informatieoverdracht

Tijdens het brengen en halen van de kinderen is gelegenheid voor vraag- en gastouders om informatie over het kind uit te wisselen. Het is belangrijk voor zowel vraag- als gastouders om te weten hoe het kind zich voelt en of bijzondere dingen zijn gebeurd. Met deze informatie kan beter op (het gedrag van) het kind worden ingespeeld. Naast de dagelijkse (mondelijke) overdracht maken vraag- en gastouders onderling afspraken over een schriftelijke overdracht.

Eén keer per jaar krijgt de vraagouder een vragenlijst digitaal toegestuurd. Hierin staan vragen die betrekkingen hebben op het kind, gastouder en gastouderbureau. Nadat de vraagouder deze heeft ingevuld neemt de bemiddelingsmedewerker telefonisch contact op. De vraagouder wordt twee keer in zes weken via de mail herinnert aan het invullen van de vragenlijst. Mocht de herinneringen geen effect hebben, dan neemt de bemiddelingsmedewerker het initiatief door de vraagouder te bellen en de lijst door te spreken.

10.4 Opvang van zieke kinderen

De situatie zal van geval tot geval bekeken worden en er is dus altijd overleg tussen vraag- en gastouder met betrekking tot het zieke kind.

Hierbij kan gedacht worden aan:

- is het kind niet te ziek naar de gastouder om gebracht te worden;
- is er voldoende tijd voor extra zorg;
- is informatie over huisarts en medicijngebruik bekend bij de gastouder;
- is de vraagouder telefonisch bereikbaar;
- in noodsituaties handelt de gastouder naar beste weten en informeert de ouder zo snel als mogelijk.

De opvang van ander kinderen in het gastgezin kan ook van invloed zijn op het wel of niet opvangen van het zieke kind.

10.5 Ouderbetrokkenheid

Wij vinden het belangrijk dat ouders betrokken zijn bij de opvang van hun kind. Wij doen dit vanuit het principe van pedagogisch partnerschap. Daarom is het persoonlijke contact van een ouder met de gastouder over hun kind belangrijk. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat een ouder mee kan praten over de wijze waarop wij de opvang vormgeven. Dat kan door middel van deelname in de ouderraad (overkoepelend voor heel GO! Kinderopvang) of een oudercommissie. Een oudercommissie vergadert ongeveer zes keer per jaar. Werving voor de oudercommissie loopt via het gastouderbureau. Mocht een ouder interesse hebben, dan kan deze zich aanmelden via gastouderbureau@go-kinderopvang.nl. De informatie en bijzonderheden vanuit de ouderraad worden via de nieuwsbrief aan ouders doorgegeven. Ook kunnen ouders informatie vinden op de website van GO! Kinderopvang.

Uitgangspunt 11:

Eigenheid van de opvangsoort

*Flexibele opvang in een huiselijke omgeving
Altijd een vertrouwd gezicht*

Gastouderopvang biedt een kind de mogelijkheid om in een veilige en vertrouwde omgeving te spelen en leren. Overleg met ouders over het pedagogisch handelen en het werken met vaste uitgangspunten vanuit een pedagogisch werkplan zijn hierin belangrijk. De opvang wordt uitgevoerd binnen de kaders die de wetgeving stelt.

Gastouderopvang is een vorm van kinderopvang die zich kenmerkt door:

Opvang	voor kinderen van 0-13 jaar
Kleinschalig en huiselijk:	bij de gastouder thuis of in het huis van de vraagouder
Continuïteit:	koppeling aan een vaste gastouder, altijd een vertrouwd gezicht
Kwaliteit:	coaching on the job
Flexibiliteit:	ook 24 uren opvang en opvang in het weekend mogelijk

Uitgangspunt 12:

Afstemming/aansluiting externe partners

Samenwerking met de verschillende partners in het netwerk van organisaties voor het jonge kind vinden wij belangrijk. Informatie over algemene ontwikkelingen die van belang zijn worden met elkaar

uitgewisseld. De expertise van de verschillende organisaties wordt ingezet om de opvang zo goed mogelijk te laten verlopen. Dat doen wij als stichting door algemeen overleg op managers niveau, deskundigheidsbevordering voor medewerkers of door op individueel niveau, na overleg met een ouder en zo veel mogelijk samen, op medewerker niveau. Partners met wie we samenwerken zijn o.a. CJG, ICARE, de verschillende onderwijspartijen en de bibliotheek. Ook een partner als LISA biedt bijvoorbeeld een partner met laagdrempelige zorg voor ouders.

Uitgangspunt 13:

Vastgestelde wet- en regelgeving

Om goede en verantwoorde opvang te organiseren zijn afspraken en regels noodzakelijk. GO! Kinderopvang werkt vanuit de vastgestelde wet en regelgeving. Daarnaast gelden de volgende voorwaarden

12.1 Leveringsvoorwaarden

Bij het contract dat een ouder met GO! Kinderopvang afsluit ontvangt deze de leveringsvoorwaarden waarin de zakelijke kant van de gastouderopvang is geregeld.

12.2 Werkwijze, protocollen en beleid

Onze werkwijze is beschreven in het overkoepelende pedagogisch beleid, de Oranje Paraplu, en in dit pedagogisch werkplan gastouderopvang.

12.3 Selectie gastouder

Als de bemiddelingsmedewerker vertrouwt in de affiniteit van de gastouder voor kinderen, het vermogen van de gastouder om alle aanwezige kinderen voldoende noodzakelijke zorg en aandacht te bieden, dan wordt de gastouder officieel ingeschreven.

Bij de intake gesprekken komen al deze aspecten aan bod. Net als voor alle andere beroepskrachten in de kinderopvang is de verklaring van goed gedrag(VOG) ook voor de gastouder een noodzakelijk document om te mogen werken. Er volgt bij de gastouder een uitgebreide controle op het gebied van veiligheid en hygiëne.

Vindt de opvang plaats bij de vraagouder thuis, dan vult de bemiddelingsmedewerker samen met de vraagouder én de gastouder de lijsten in. De wet geeft duidelijke richtlijnen aan voor wat betreft de eisen aan de opvanglocatie. Actiepunten worden op korte termijn uitgevoerd door de gastouder en/of de vraagouder. De bemiddelingsmedewerker neemt alle door de wet bepaalde eisen mee in dit huisbezoek. Na dit huisbezoek besluit de bemiddelingsmedewerker of de aangemelde gastouder wordt ingeschreven bij de Gastouderopvang.

12.4 Opleiding, begeleiding en deskundigheidsbevordering gastouder

Al onze gastouders zijn gekwalificeerd. Zij hebben minimaal de Helpende Zorg en Welzijn niveau 2 opleiding gevolgd, waarmee wordt voldaan aan de eisen zoals deze in de CAO Kinderopvang worden gesteld. De bemiddelingsmedewerkers dragen mede zorg voor de begeleiding en deskundigheidsbevordering van de gastouders. Naast de jaarlijkse EHBO training kunnen gastouders deelnemen aan thema-avonden in het kader van deskundigheidsbevordering. Verder onderhoudt de vaste bemiddelingsmedewerker regelmatig contact met de gastouder. Indien gewenst krijgt de gastouder extra ondersteuning van de bemiddelingsmedewerker in de vorm van coaching on the job.

12.5 Maximaal zes kinderen tegelijk

Bij een gastouder worden maximaal 6 kinderen gelijktijdig opgevangen,

- waarvan maximaal 5 kinderen tot 4 jaar
- waarvan maximaal 4 kinderen tot 2 jaar
- waarvan maximaal 2 kinderen tot 1 jaar
- Eigen kinderen tot 10 jaar worden hierin altijd meegerekend
- Ook andere kinderen die tijdens de opvang aanwezig zijn, bijvoorbeeld vriendjes, worden meegerekend

12.6 Achterwacht

Elke gastouder bij GO! heeft een achterwacht voor noodgevallen. Deze achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden en kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht moet 18 jaar of ouder zijn, maar heeft geen diploma of VOG nodig. De gastouder moet bij de inspectie door de GGD kunnen aantonen wie de achterwacht is.

12.7 Eisen aan de opvanglocatie

De locatie moet voldoen aan de volgende eisen:

Opvang op één locatie

De wet schrijft voor dat de gastouder nog slechts op één locatie opvang mag bieden. De gastouder verzorgt de opvang in eigen huis of op het adres van de vraagouder.

Aparte slaapruijme voor kinderen jonger dan 1,5 jaar

Voor kinderen jonger dan 1,5 jaar moet er een aparte slaapruijme zijn ingericht, bijvoorbeeld door in de eigen slaapkamer of in die van de eigen kinderen extra bedjes te plaatsen. Het aantal bedjes is afgestemd op de beschikbare ruijme.

Voldoende speelruimte binnen en buiten

De opvanglocatie moet voor alle kinderen voldoende speelruimte bieden, zowel binnen als buiten. De hoeveelheid ruijme hangt af van het aantal en de leeftijd van de kinderen die er tegelijk worden opgevangen in combinatie met eigen kinderen.

Opvanglocatie is altijd en volledig rookvrij

De locatie waar de gastouder de kinderen opvangt is altijd en volledig rookvrij.

Er zijn voldoende en goed functionerende rookmelders

Voor een optimale veiligheid zijn voldoende werkende rookmelders verplicht in de opvanglocatie: Op elke verdieping moet er één zijn. In het bouwbesluit staat vast waar een rookmelder geplaatst dient te worden.

12.8 Risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid

Een kind wordt in een hygiënische, gezonde en veilige leefomgeving opgevangen.

Iedere gastouder is verplicht elk jaar een risico-inventarisatie in te vullen samen met de bemiddelingsmedewerker. Op het moment dat de gastouder wordt aangemeld bij de gemeente mag deze inventarisatie maximaal één jaar oud zijn. De risico-inventarisatie moet betrekking hebben op de locatie waar de kinderen worden opgevangen en uitgaan van de leeftijd en het aantal kinderen dat opgevangen wordt. De gastouder moet de risico-inventarisatie kennen en handelen volgens de afspraken uit het plan van aanpak. Het plan van aanpak wordt samen met de bemiddelingsmedewerker opgesteld. Wanneer de opvang plaatsvindt in het huis van de gastouder moet de gastouder de huisgenoten van 18 jaar en ouder informeren over de risico's en de daarbij behorende maatregelen uit het plan van aanpak. De bemiddelingsmedewerker ziet toe op de naleving van gemaakte afspraken en geeft desgewenst tips. De eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij vraag- en gastouder. Zij zijn het best in staat om in overleg met elkaar te bepalen wat in hun situatie het meest effectief is.

12.9 Ongevallen en -registratie

In het belang van het kind is de gastouder in staat te handelen in noodgevallen. De gastouder dient daarom in het bezit te zijn van een geldig EHBO certificaat. GO! Kinderopvang organiseert jaarlijks EHBO cursussen om de kennis op peil te houden. Dit heeft tot doel om de gastouder in staat te stellen de juiste hulp te kunnen bieden of zoeken.

Daarnaast zorgt de gastouder voor de volgende zaken:

- het snel kunnen beschikken over telefoonnummers van arts, tandarts en ouders van het kind;
- het binnen handbereik hebben van een met het juiste materiaal gevulde verbanddoos;
- het op de hoogte zijn van de medische gegevens van het gastkind.

Het is onvermijdelijk dat kinderen zich soms bezeeren. De gastouder is verplicht alle ongevallen te registreren. De ongevallenregistratie moet inzichtelijk zijn voor de GGD toezichthouder en voor de bemiddelingsmedewerker.

Per ongeval wordt er bijgehouden:

- de aard en de plaats van het ongeval
- de leeftijd van het kind
- de datum van het ongeval
- een overzicht van maatregelen die de gastouder treft om herhaling te voorkomen

12.10 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

GO! Kinderopvang werkt met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Volgens de hierin opgenomen wettelijke regels hebben wij een indirecte aandachtsfunctionaris die bij meldingen wordt ingeschakeld en het proces volgt. Op de opvanglocatie is een exemplaar van het protocol meldcode aanwezig. De gastouder kent dit protocol en handelt er aantoonbaar naar. Per jaar wordt vanuit de organisatie minimaal één keer per jaar een speciale avond georganiseerd met de Meldcode als thema. Daarnaast worden gastouders via diverse kanalen, zoals mailings, op de hoogte gehouden van de Meldcode.